

BIBLIOTEKA

Zakl. Nar. im. Ossolińskich

Cz. 113.

1798 t.

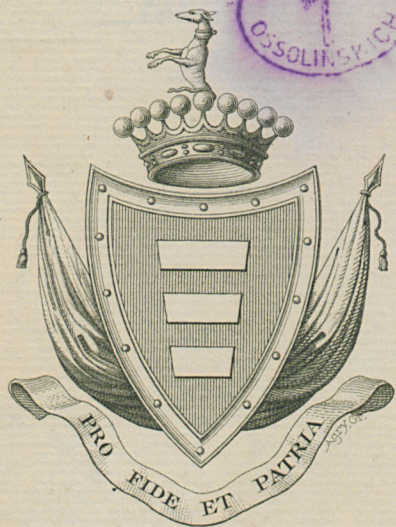
27-59
br 47

S=15,224

~~0-1-54~~

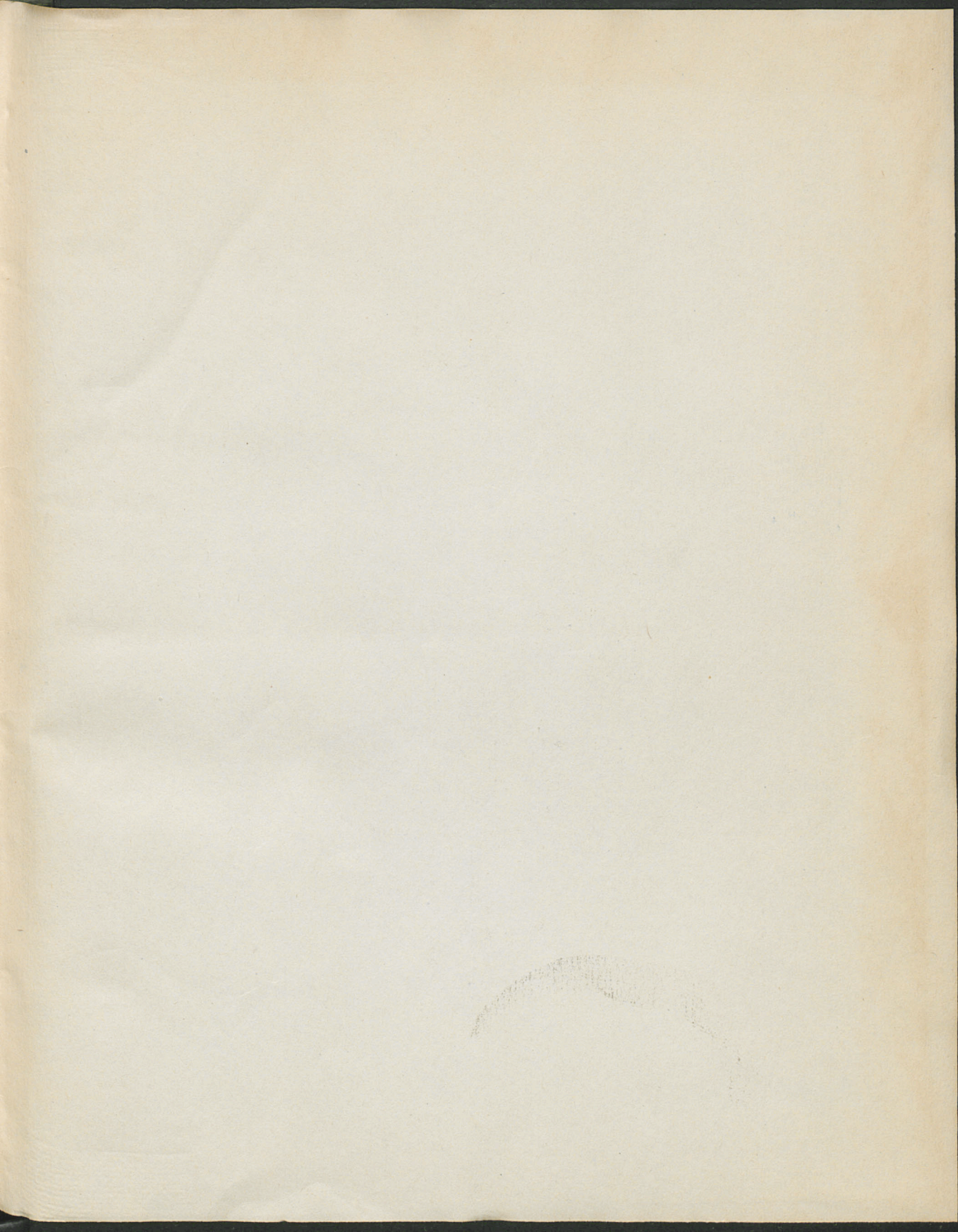
8191

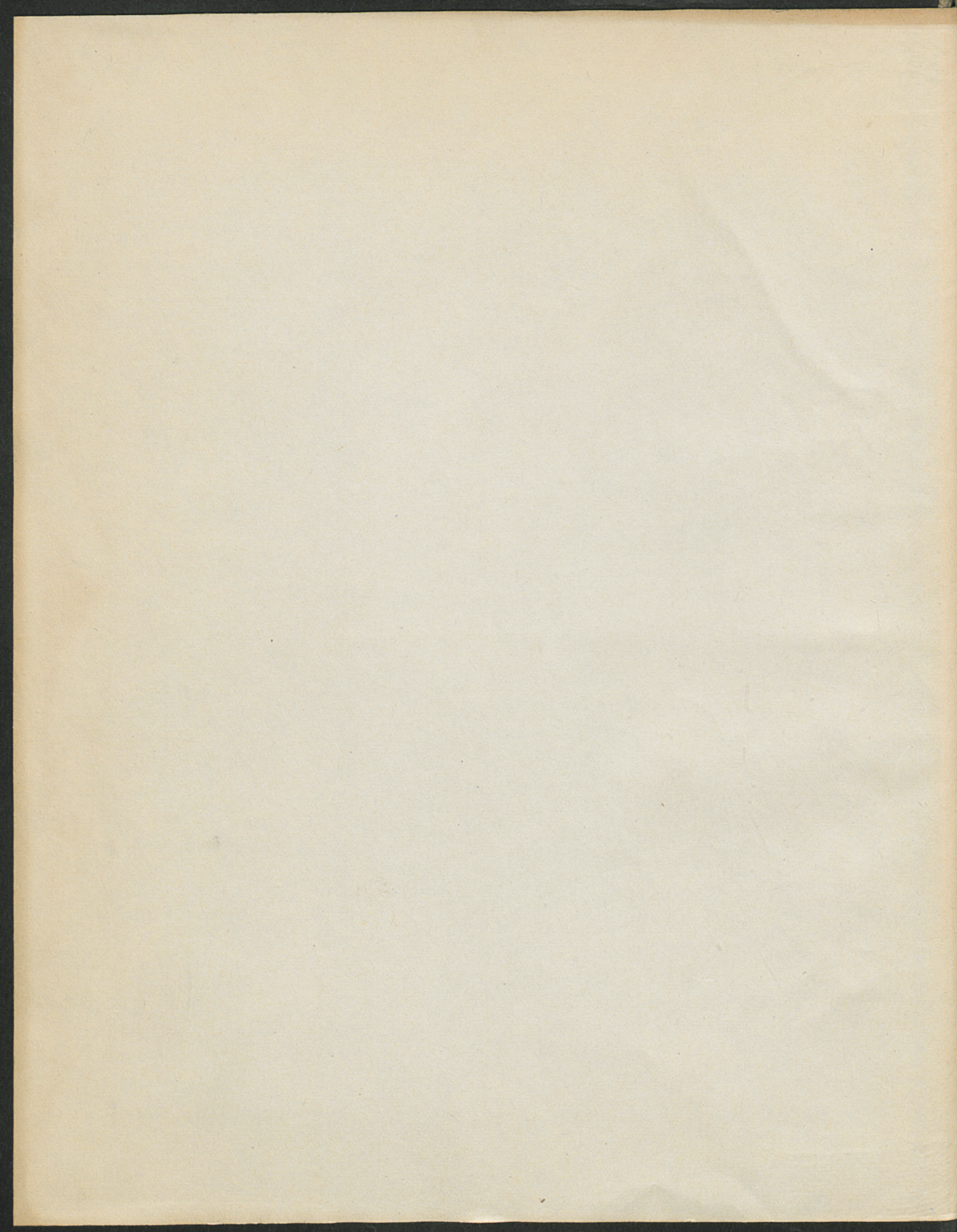
BIBL. Z.N. 4813
OSSOLINSKYCH

*Ex Libris Com. Branicki
Sucha*

4.813 1/2

GAZETA WARSZAWSKA

J. 15 224

O-f-26

Z WARSZAWY DNIA 3 KWIETNIA R. 1798. WE WTOREK.

Z Berlina 27 Marca.

Z powodu zeyścia z tego świata Krola Polkiego, dwor nasz przywdział żałobę na trzy tygodnie, tak, iż ta d. 8. Kwietnia skończy się.

Z Wiednia. 24 Marca.

Mamy wiadomość, że Arcy-Xiąże Karol Gubernator i generalny Kapitan Czech, w dobrym zdrowiu d. 17 t. m. do Pragi przybył.

Z Brünn 24 Marca.

Słychać, że Ambassador Rzeplitey Francuzkiej w Wiedniu, Gen: Bernadotte, ma być odwołany i użyty będzie w ekspedycyi przeciw Anglii. Miejsce jego ma zastąpić Ob: Treilhard będący teraz w Raštadt Ministrem Francuzkim.

Z Paryża 15 Marca.

Dziennik urzędowy donosi, że Dyrektoryat mianował kommanderującego w Szwaycaryi Gen: dywizyi Brune, najwyższym wodzem armii Włoskiej, a Generała Schauenbourg, kommandantem armii Francuzkiej w Szwaycaryi.

Drugim wyrokiem Dyrektoryat uchwalil: iż woyska Francuzkie znajdujące się w Rzymie i bywszym stanie kościelnym, iako też zostające w departamentach Corcyra, Ithaca i morza Egejskiego, tudzież w departamentach Golo i Liomane (Korsyka) iako też i będące w kraju Rzplitey Liguryjskiej, mają składać jedną armią pod imieniem Włoskiej.

Szefowie Brygad Suchet i Ruby, przybyli tu z Szwaycaryi i przywieźli 29 zdobytych tam sztandarow. — Za 3 dni

Dyrektoryat odbierać ie będzie na publiczney audiencyi.

Stosownie do wiadomości z Rochefort, Richer Serizy i Isidore Langlois dawniey redaktorowie dziennikow, mający być deportowani do Cayenne, z więzienia umkneli.

Listy z Cadix pod d. 26 Lutego donoszą, że flotta Hiszpańska ma być wzmoconia 6ciu liniowemi okrętami z Carthageny, a 7miu z Ferrol. Około uzbroienia ich naypilniey pracują.

Gdy woyska nasze w kantonie Berneńskim odnosiły ciągle zwycięstwa, w kraju de Vaud przy Jverdun rewolucya wybuchnęła. Officerowie Berneńscy i emigranci kommanderowali rebellizantami, mającemi 2 armaty, lecz w krotce byli pobici i rozproszeni.

Generałowie nasz w Szwaycaryi przesłali urzędowe rapporta względem odniesionych tam zwycięstw a Dyrektoryat przesłał ciału prawodawczemu, poselstwo następujące.

Obywatele Reprezentanci! Dyrektoryat wyko: poselstwem pod d. 17 Pluvios uwiadomił was o zaczepnych krokach rządu Berneńskiego i Freyburgskiego przeciw Rzplitey Francuzkiej, iako też o odniesionych korzyściach przez woyska od armii Włoskiej, które wkroczyły do kraju de Vaud, pod tymczasową kommandą Gen: Brygady Menaud. Uważaliście przy końcu owego poselstwa, iż Dyrektoryat W. spodziewał się w ten czas, że nie będzie potrzebował dalszych nieprzyjacielskich krokow,

dla zemścić się na pannaących w Szwajcaryi, za krzywdy wyrządzone Rzplitey, i w istocie nic od nich nie było opuszczonym, dla okazania przyjacielskiego sposobu myślenia. Deputacye do Bazylei do Ministra Francuzkiego, deputacye do Payerne do Gen: Brune, jako najwyższego wodza armii Francuzkiej w kraju *de Vaud*, liły przyjacielskie do Gen *Schauenbourg*, który pod rozkazami pierwszego zostając, z oddzielnym korpusem granice departamentu *Montterrible* osadził, słowem, wszystko używanym było, dla wmowienia w rząd Francuzki, że oligarchia Helwetow uznaje swoją niesprawiedliwość i potrzebe poprawienia iey. Lecz pod tak zwodzającymi pozorami, ukryta była nienawiść ku Rzeplitey, daleko straszniejsza niż kiedykolwiek. Okazywała się ona przeciw wszystkim osobom, starającym się o równość polityczną. Z tą poszło zajęcie i zrabowanie miasta *Arau*, w którym się Sejm Helwetow zwykł odprawiać, dla ukarania go za postawienie drzewa wolności, z tą poszło więzienie wszystkich patryotow w *Solothurn*, groźba spalania domow w *Dorneck* &c. należących do patryotow. Po takowych krokach, poprzedzających nowe nieprzyjacielskie czynności, oczywiste przygotowania do wojny nastąpiły. W krótkim czasie członki rządu Berneńskiego, umiające zawsze z fanatyzmu pożytkować, zebrały pod swoje chorągwie więcej 50,000 ludzi i tyle jedynie grały rolę umiarkowania, ile im potrzeba było, dla pokrycia przez czas nieiaki swej zdrady. Traktując ieszcze d. 7 *Ventose* (25 Lutego) z Gen: Brune, rząd ten wysłał oddział swego wojska, który opanował niespodzianie wieś *Leisin* do kraju *de Vaud* należącą. Było to już dostateczną przyczyną dla Gen: Brune, do zerwania konferencyi, lecz bardziej przyja-

ciel pokoju, niżeli chciwy laurow, mniey na to uważał. Konferencye trwały dłużej, najmniejszego nie sprawiając skutku, lecz ułatwiając tylko rządowi Berneńskiemu sposobu pomnażania swej siły i zajęcia miast *Solothurn* i *Freyburg*, których magistraty zupełnie mu sprzyjały. Na ostatku d. 11 *Ventose* (1 Marca) rządcy Berneńscy zdjęli maskę i sami zapowiedzieli rozpoczęcie się nieprzyjacielskich czynności, dnia tegoż ieszcze o godzinie 10tej wieczorem. W owczas dopiero Gen. Francuzki porwał się do broni i zaczęła się walka wolności przeciw uciemnieniu.

(Tu następuje opis znaiomy z raportow dawniej umieszczonych zwycięstw wojska Francuzkiego pod komendą Gen: *Schauenbourg* aż do zajęcia miasta *Bern*.) W nocy po wzięciu *Bern*, nadciągnęła tam straż przednia Gen: Brune. Marsz iego był także skutkiem zwycięstw, tym chwalebniejszych, wojsko bowiem nieprzyjacielskie z nadzwyczajną odwagą potykały się. D. 12 *Ventose* (2 Marca) w tymże czasie, gdy *Solothurn* otwierało swe bramy, *Freyburg* szturmem było wzięte, a jednak miało przyczynę słać pomiarowanie zwycięzcy. — Wieczorem Berneńscy opuścili *Murten*, pamiętne zwycięstwem Szwajcarow nad Burgundczykami w roku 1476 i składem kości zwyciężonych. Tak obrażające naród Francuzki trofea, wypadało zniszczyć w okolicznościach terażniejszych. — Dnia 14 *Ventose* (4. Marca) wieczorem, General *Remyon*, kazał posunąć się jedney kolumnie ku sławnemu wąwozowi *Günneben*, gdzie nieprzyjaciel wiele bateryi wysypał, te zdobyte zostały. Gen. *Pigeon*, tegoż czasu uderzył na wąwoz *Neueneck*, zdobył go szturmem następującego poranku i zabrał nieprzyjacielski oboz, po 5. godzinney bitwie, w ktorey Szwajcarowie

800 ludzi w zabitych, 3000 w niewolę zabranych 7. sztandarów i 20 armat utracili. Tymczasem wybuchnął spisek na granicy kraju *de Vaud* przy *Guerdon*. Oficerowie Berneńscy i Emigranci przywodziли rebellizantom. Liczna artyllerya, ukaranie Oligarchii, nadana znowu Szwajcarom wolność, są owocami zwycięstw, do których mężnych naszych współ-braci broni, przymusił atak tyranów Helwecyi. Zwycięstwa te tym są ważniejsze, gdyż wszędzie trzeba było uprzętać trudności stanowisk, które od przyrodzenia zdawały się być nie zdobytymi, a sztuką były umocowane i od straszney bronione artylleryi.

Armia Rzplitey pokonawszy woyska, poczytywane za naybitniejsze w Europie i tak naydzwyczajne do obrony sposoby mające, łatwo więc wniesiecie, iż Francya spokojną być może co do koalicyi, o którą się znowu Ministerium Angielskie, za pomocą złota i wszelkiego rodzaju intryg stara. Tryumf Rzplitey w Szwajcaryi tym jest chwalebniejszy, i tym więcej sprawa ukontentowania, bo jest oraz nowym zwycięstwem nad Anglią, która ten kraj za centrum swych intryg obrała, bo lud Helwetów do pierwszej swojej godności powraca, uwolniony będąc od upokarzającego iarżma tyranii Oligarchów.

(podpisano) *Merlin* Prezydent.

Lagarde, generalny Sekretarz.

Po przeczytaniu tego poselstwa (do którego rozmaite raporty i proklamacye były przyłączone) — ciało prawodawcze uchwaliło, że armia Francuzka w Szwajcaryi, dobrze się zasłużyła oyczyźnie. — *Chenier* rzekł w tej okazji: „Wiek terażniejszy potrzebaby wiekiem Francuzów nazywać.”

Rząd Neapolitański zabronił wszystkich gazet Francuzkich w swym kraju.

Dyrektoryat mianował kommissyą marynarki, mającą się zatrudniać rzeczami ścigającemi się do wylądowania w Anglii. Składa się z Kontr Admirala *Lacrosse*, Szefa artylleryi *Andreossy*, Kapitana *Muskeyn* i Indzyniera *Ferfait*. — Wyięta z pod władzy Ministra marynarki, samey tylko władzy wykonawczej i Gen: *Buonaparte* ma podlegać. Może wydawać co 10 dni 400,000 liwrow. Sessye swoje w *Havre* odprawiać będzie, członki iey iezdzić mają gdzie potrzeba wypadnie.

Wiadomości z wszystkich prawie naszych portów, zawierają opis uzbraiania się, na wyprawę przeciw Anglii.

G. Berthier z całym swoim sztabem do Francyi powroci, dla złączenia się z *G. Buonaparte* przy armii Angielskiej. — *GGen: Kilmaine*, *Desaix* i *Kleber* zarządzający środkiem, tudzież prawym i lewym skrzydłem teyże armii, mają się niezwłocznie udać na swe stanowiska.

Ofiary patryotyczne na wyprawę przeciw Anglii ciągle ieszcze są składane, a nienawiść ku W. Brytanii, coraz bardziej jest podbudzana. W *Redaktorze* znajduje się porównanie między Anglią i Kartago. — Na rozkaz Dyrektoryatu, żaden niewolnik Angielski, nie może mieć wolności do przechadzki, ~~być~~ nawet rękoiymią, lecz wszyscy bez żadney różnicy powinni być zamknięci.

Stosownie do wyroku Dyrektoryatu, żaden Francuz nie może być Konsulem zagranicznego mocarstwa w krajach Rzplitey.

Officerowie rodem z Niderlandów, umieszczeni na liście emigrantów, ufając w traktat pokoju w *Campo-Formido*, lubo z przyzwolitami paszportami poprzyjeżdżali, muszą iednak niezwłocznie kraje Rzplitey opuścić.

Onegday 12 municypalności *Paryża*.

I administracya centralna wyszły uroczyście i naprawiały drogę prowadzącą do Orleans; co równie dzieje się w całej Rzplitey. Przez przykład takowy i przez dostawionych dobrowolnie robotników od wszelkich parafii, spodziewamy się naprawić popsute drogi, bez żadnych wydatków skarbu narodowego.

Zgromadzanie się ciekawych, dla oglądania w *Museum* kunsztów, wystawionych na widok publiczny, naywytworniejszych dzieł malarstwa, które Rzplita winna jest armii Włoskiej, tak było dotychczas liczne, że się nie można było nad niemi z uwagą zastanawiać. Od 3ch dni dopiero ostatniej dekady, nacisk był nieco mniejszy, tak, że można było czuć słodycz tego ukontentowania, naywiększego zapewne dla mających upodobanie w kunsztach. — Obrazy rozstawione są w wielkiej sali *Museum* w *Louvre*, wniósł do niej ozdobione jest trofeami z napisem: „*Dedice à l'armée d'Italie.*” (Poświęcona armii Włoskiej.) Jest czworograniasta, oświetlona z góry, i z centrum iey, widzieć można 142 naypiękniejszych obrazów Włoskiej szkoły, które dawniej w różnych miejscach częściami znajdując się, nie mogły być tak dokładnie uważane jak teraz, gdy wystawione razem iednym rzutem oka, porównywane być mogą, przez co i w ogóle i w szczególności niekończonienie lepiej się wydaia. Wielki ten widok, tak oczy napełnia, że się przez pierwsze półgodziny patrzy, a nic prawie nie widzi, nigdzie się rzut oka nie zatrzymuje, zwracając się prętko od iednego do drugiego obrazu, a blask tych piękności tak wzrok uderza, że w obojętnych widokach szukać musi spoczynku. W tym to miejscu, człowiek przekonywa się o potrzebie być artystą, lub przynajmniej amatorem, aby doskonale czuć ukontentowanie.

Osoby nawet nie znające się na malowaniu, naymilszym uczuciem przejęte bywiaią. — Wystawione obrazy, nie są jeszcze całkowitym zbiorem zyskanym w krajach Włoskich, są to tylko te, które zabrane były w *Parmie*, *Plecencyi*, *Mediolanie*, *Modenie*, *Cremonie*, *Cento* i *Bononii*. Daleko większa jeszcze liczba z *Mantui*, *Pesaro*, *Fano*, *Loretto*, *Perugia*, *Foligno*, *Werony*, *Wenecyi*, a szczególniej z *Rzymu*, dopiero ma być sprowadzona. — Dla dogodzenia w części niecierpliwej publiczności, starano się pierwsze urządzić, a żeby mogły iey być okazane, inne nie są oczyszczone z pyłu, brudu &c. a może też i fundusze *Museum*, nie wystarczały na oprawienie wszystkich razem tak iakby wypadało, iakoż z wystawionych już teraz zaledwo 50 mają wyłaczane ramy, reszta jest w drewnianych. Administracya *Museum*, każe iednak ciągle pracować, a żeby te wielkie trofea zwycięstwa we Włoszech, w krotce przyzwoicie wystawione były, i wraz z znajdującymi się tu dawniej, iako też z zabranymi w *Niderlandach*, zbiór nieoszacowany składały. Wszystkie więc Włoskie i inne zagraniczne naywyborniejsze malarstwa dzieła z galeryi *Wersalskiej* do *museum* *Paryzkiego*, mają być przeniesione, już nawet niektóre z nich znajdują się w wystawionym tu zbiorze, gdyż zdobycz Włoska na napełnienie sali nie wystarczała.

Z Hagi 40 Marca.

Przed trzema dniami ciało prawodawcze z naywiększymi oklaskami uchwaliło: „Zgromadzenie konstytucyjne uznaie plan konstytucyi, za swoy własny i ten ma być ludowi do przyjęcia podany.” — Postanowiono także, że członki *Dyrektoryatu Wyk:* tymczasowie dotychczas na tym urzędzie zasiadające, teraz zostają na nim stosownie do konstytucyi. — Rząd Fran-

uczki ma być o tych obydwóch dekretach uwiadomiony.

Plan konstytucyi zawiera 308 artykułów, 5 ustaw i 10 dodatków. Rzplita Batawow jest według niego podzielona na 8. departamentów, to jest: *Ems, Issel, Renu, Amstel, Texel, Delft, Dommel, Skaldy i Mozy*, stolicami ich mają być *Leuwarden, Zwoll, Arnheim, Amszterdam, Alkmar, Delft, Herzogenbusch i Middelburg*. Najwyższa reprezentowana władza składa się z iedney osoby wybranej z 20,000 dusz, a z tym z 90 osob podzielonych na dwie Izby, w drugiej 30 w pierwszej reszta członków ma zasiadać, ta podaje projekta, tamta je w dekretach zamienia. Ażeby mieć prawo głosowania, potrzeba być wpisany w liście takowych Obywateli, mieć lat 20, część wydatków ponosić, i mieć stałe pomieszkanie w Rzplitej. Cudzoziemiec musi być przynajmniej lat 10 w niej zamieszkałym. Z reprezentantów trzecia część corocznie przez innych ma być zastępowana. Dyrektoryat Wyk: składa się z 5. osob, z których jeden corocznie z urzędu schodzi, a na miejsce jego inny od reprezentantów jest wybierany.

W dodatkach wyrażono, że wszystkie publiczne instytucje, dla rozszerzenia nauk tymczasowie zostać mają.

W *Madrycie*, bardzo się teraz zatrudniają Portugalią. Mniemaniem jest powszechnym, iż nie jest trudno zwojować to Krolestwo, lecz myślą nad środkami dla przeszkodzenia, ażeby Angliacy tak nie zagarneli Indyów Portugalskich, jak z iedną częścią osad Hollenderskich zrobili.

Od granic Szwaycaryi 15 Marca.

Czyli Francuzi weszli do *Lucern*, niewiadomo. Wielkie jest iednak podobieństwo, że to zrobią, gdyż kanton ten pozostał przeciw nim swoj kontingens i wy-

dał d. 3 mocną odezwę do kantonu *Zurich*, zachęcając go do podobnego kroku. Wolność nasza (wyrażono w niej było) religia, własność i wszystko, co tylko nam jest drogiego, w wielkim są niebezpieczeństwie. Chcemy być godnymi naszych przodków, i iako wolnym ludziom przystoi, zwyciężyć lub zginąć. — Tegoż samego dnia rada kantonu *Zurich* przesłała pismo do rządów w *Schafhausen*, zaklinając ich na wszystko, co tylko jest świętym, na honor narodu Szwaycarów, na krew od przodków za wolność przelaną, ażeby iako godne ich potomki, użyli środków przyzwoitych, dla ratowania niepodległości, i sprzymierzonym będącym w wojnie dzielną pomoc dali. Podobne odezwy wydane także były, do innych stanów i ten sprawiły skutek, że z wszystkich stron kontingensa na pomoc Berneńczykom śpieszyły. Niektorzy nawet włościanie z kraju *de Vaud*, szczególniej *Gorale z S. Croix i Aigle*, przyłączyli się także. Szczęście iednak i męstwo Francuzów, wszystko to nieskutecznym zrobiły. — Kontingensa w niektórych miejscach od samych Szwaycarów wstrzymane były, tak wysłane od kantonów *Glarus, Appenzel i Thurgau*, przez włościanów w *Zurich*, nie były przepuszczone. — W *Zurich* przysłoby było do znacznego krwi rozlewu, gdyby rząd nie został przymuszony do ulegania, zapatrując się na los miasta *Bern*. Ogłosił bowiem konstytucyą z *Paryża* przyslaną, za nie mogącą być wprowadzoną, z czego włościanie w *Stuefa* utrzymujący ściśle z wiązki z zgromadzeniem narodowym Bazylejskim, bardzo byli niekontenci. Deputowani wsiow oddalili się z miasta, a włościanie przybywszy tam w znacznej liczbie i uzbrojeni, żądali przyjęcia 6 artykułów, które w 24 godzinach miały być podpisane. Poczynam zamknąć-

to w mieście bramy, młodzież i starzy porwali się do broni, i woyna domowa zdawała się być nieuchronna, gdy za powrotem z *Bern* deputowanego *Fischer*, obydwie rady miejskie zdecydowały, złożyć nawet rząd swoy tymczasowy w ręce kommissyi z deputowanych właścian składającej się.

Gen: *Hotze*, przybył d. 5 do *Zurich*. W *Bern* jeszcze d. 7 drzewo wolności było postawione. Z sprawowania się Francuzow, wszyscy tam są kontenci. — Nie tylko skarb i dom menniczny, ale i pomieszkania dawnych rządzcow, którzy powyieżdżali, są popieczetowane. Niektórzy z nich, dla nie przeżycia wolności swojej oyczyzny, sami sobie odebrali życie. Najwięcey ich, bawi się w *Thun* i *Haslithale* i zapewne negocyacyą z Gen: *Brune* rozpoczną. — Dwoch deputowanych miasta udało się do *Paryża*. — Znaczna część woyska Berneńskiego, która jeszcze broni nie złożyła, jest w mocnym stanowisku między gorami przy *Thun*, ma z sobą wiele broni, ammunicyi i kosztownych sprzętow. Francuzi opasali ją w koło i zapewne dowoz żywności zupełnie przetną. — O zbroiowni Berneńskiej, Cesarz *Jozef* powiedział: „że jest za mała dla Monarchy, a za wielka, dla małej Rzplitey.”

Zgromadzone woysko przy *Murten*, rozeszło się. Milicya przy nim będąca, rozstrzelała wielu officerow sztabowych, a nawet i Generała kommanderującego *Erlach*, rozumiejąc, że przez zdradę, nie była zaprowadzona na pomoc swym współrodakom przy *Bern*, walczącymi przeciw Gen: *Schauenbourg*.

Kontingens kantonu *Schaffhausen*, był przez Francuzow w niewolę zabrany, lecz mu zaraz pozwolili do domu powrócić. — Ob. *Ochs*, zapewne będzie członkiem Dyrektoryatu Szwajcarskiego.

Od granic Szwajcarskich 26 Marca.

Wszystko się zaczyna uspokaić. Według ostatnich wiadomości, kontingens różnych kantonow, na pomoc Berneńskiemu dążące, powracają do swych domow. — W *Zurich* pokoy między włóścianami i miastem zupełnie jest przywrcony i stosownie do umowy d. 10 podpisanej, miasto i wioski uważane być mają, jako jedno gminowładztwo, równe prawa i powinności mające. D. 13 drzewo wolności, uroczyscie w *Zurich* było postawione.

Rząd terazniejszy Berneński, składa się z 40 reprezentantow wiejskich i 12 miejskich, a ci mają sobie przybrać 52 osob z dawnego rządu. W 6ciu tygodniach, zacząją się posiedzenia zgromadzenia narodowego, które wybrane będzie przez elektorow mianowanych od zgromadzeń pierwsiastkowych. — Włóścianie zaczynają w różnych stronach okazywać swoje nieukontentowanie ku dawnym rządcom. W okolicy *Thun*, niektóre zamki zrabowane od nich zostały.

Lucern miał dostać zapewnienie od Gen: *Brune* i Ministra interessow zagranicznych że woyska Francuzkie do tego kantonu nie wniidą. *Uri*, *Zurich*, *Schwyz*, *Unterwalden*, *Glarus*, *Appenzell* i *Solothurn*, ogłosiły się zupełnie za systematem wolności i równości. — Na syna reprezentanta Berneńskiego w *Bazyli* *P. Fischer*, wydany jest w *Solothurn* dekret śmierci, za to, że najwięcey należał do sprawy względem mostu przy *Huningen*. Po wzięciu *Solothurn* przez Francuzow, zachęcał bardzo przeciw nim lud wiejski i most w *Olten* i 4 domy spalił.

Gdy drzewo wolności w *Bern* stawiane było, Prezydent tymczasowego rządu, te tylko słowa do Gen: *Brune* powiedział, „Obywatelu! oto jest drzewo wolności.”

Oby szczęśliwe owoce przyniosło. Amen,,
 We wszystkich prawie wioskach Bernen-
 skich, drzewo wolności jest postawione.
 Strata tego kantonu w różnych bitwach,
 rachują od 6 do 8,000 ludzi, niektórzy
 wyżej ją jeszcze podają. Rządowi jego
 przebaczyć tego nie można, iż żadnych nie
 miał felczerów przy armii, przez co wie-
 lu rannych, zostając bez żadnego ra-
 kunku, umierać musiało. — Następujące
 zdarzenie godne dawnych Szwajcarów,
 warte jest wspomnienia. Gdy Francuzi
 opanowali wąwozy między *Gümmenen* i
S. Gile i do miasta *Bern* zbliżali się, mę-
 żny adwokat *Steiger* 79 letni starzec,
 wsiał na konia, pośpieszył do uszykowa-
 nej już milicyi, zachęcał do zwycięstwa
 lub śmierci, narażał się odważnie na śmierć,
 i równie jak żył, tak chwalebnie zginął.
 Nad zgonem tak rycerskim, sami Francuzi
 dziwili się i bardzo go żalowali. — Po-
 spolite ruszenie nie mogło żadną miarą
 sprawić skutku, jakiego sobie obiecywa-
 no, gdyż w wielu miejscach opinia ludu
 była przeciw rządcom, i na dobrych
 przywódcach brakowało.

Względem zaszytych zdarzeń w *Bern*
 przed wniściem Francuzów, następują-
 ce ciekawe mamy doniesienie.

Po nieszczęśliwej zaraz bitwie przy
Leugnau, duch nieukontentowania o-
 kazał się między włościanami Bernen-
 skimi. Pokassowali wielu officerów, in-
 nych z pośród siebie na to miejsce wy-
 brawszy. Pułkownicy *Stettler* i *Rybiner*
 od własnych żołnierzy przed bramami mia-
 sta *Bern*, byli rostrzelani. Tegoż dnia ca-
 ła Rada woenna zniesiona tam została,
 na iey miejsce, mianowano inne osoby z
 mieszczan i włościan. Lud rozumiał, że
 poydzie lepiej, lecz wszystko było w
 nieładzie, jeden drugiemu nie chciał być
 posiadczym i gdy jedne woyska do miasta

się cofały, inne wywoziły amunicyą i
 armaty w miejsca, gdzie ich wcale nie po-
 trzebało, słowem wszystko było w
 największym zamieszaniu. Milicyom z
Glarus, z *S. Gallen*, z *Uri*, których przod-
 kowie tak się mężnie potykali w *Karolem*
 Xiążęciem Burgundy, bardzo się to nie po-
 dobało i tegoż dnia do swych domów uda-
 ły się. Nazajutrz to jest d. 5. z rana
 uderzono w dzwony nagwałt, wystrzelono
 z armaty, całe miasto wystawiało teatr
 okropnego rozruchu, kobiety i dzieci płaka-
 ły i krzyczały, mężczyźni biegali tu
 i owdzie, wielu udało się do zbrojowni,
 gdzie każdemu dowano pałasz, karabin i
 40 ładunków. Obywatel jeden uformo-
 wał batalion, kobiety i dzieci z płacem
 się żegnały i wysłiśmy za miasto ku *Neu-
 eneck* o 3. mile z tąd, gdzie stosownie
 do przesłanych raportów, największe by-
 ło niebezpieczeństwo. Zaledwośmy kil-
 kaset kroków uszli, aż przewodzca nasz
 wcale niespodziewanie, lecz zapewne niedła
 przefracha zniknął i większa część bata-
 lionu rozsypała się. Mała tylko liczba
 poszła naprzod. Przed wieczorem ode-
 braliśmy wiadomość, że *Bern* przez kapi-
 tulaacyą poddało się Francuzom i Gen:
Schauenbourg wszedł tam po krwawey
 bitwie niedaleko *Fraubrunn* stoczoney, w
 ktorey do 2,000 ludzi z obydwóch stron
 padło. Z największym nieukontentowa-
 niem zaczęli się wszyscy cofać, wielu rzu-
 ciło broń, największa część połamała je,
 gdyż procz tego, każdy miał być roz-
 broiony. Włoczęgi zaczęli w różnych
 stronach rabować. Dopiero d. 7. z rana
 odważyliśmy się zbliżyć do miasta i spo-
 strzegłszy, że w nim było wszystko w
 porządku, powrociliśmy do naszych
 domów. Z radością przyieli nas współ-
 obywatele, rozumiejąc dawniej, że-
 śmy pogineli. — Przy postawieniu drzewa

wolności w *Bern* G. Brune miał także mo-
we do okoliczności stosowną i *Carmagno*-
łe w koło drzewa tańcowano.

Z *Mediolanu* 8. *Marca*.

Dziś jeszcze wojska Francuzkie prze-
chodziły tędy ku jeziorowi *Como*, a z tam-
tąd do Szwajcaryi wkroczyć mają. Nie-
które z dawniejszych weszły wczoraj do
Lugano, najmniejszy nie doznawszy tru-
dności.

W *Rzymie* rostrzelano 85. hersztow
ostatniej insurrekcyi. — G. *Berthier* przy-
iechawszy tu wydał zaraz takową odezwe:
„ Dowiaduję się, że złośliwe osoby roz-
siewają wieści o zamieszaniach w *Rzymie*.
Wyjechałem d. 10. (28. Lutego) z tego
miaста. Rzpłta *Rzymska* organizuje się,
nietylko z ukontentowaniem *Rzymu*, ale
i całego bywszego Kościelnego stanu. By-
ły wprawdzie małe poruszenia w garnizo-
nie przeciw pokrzywdzicielom skarbu.
D. 7. (25) zbojcy płatni od nieprzyja-
ciół wolności, chcieli wznieść rozruchy,
lecz wkrótce pogromieni zostali, przez pa-
trole Francuzkie, 22 z tych zbojcow
wziętych w niewolę, było rostrzelanych
na placu ludu. Lud *Rzymu*, okazuje ener-
gią i będzie umiał zachować swą wolność.
Na próżno złość stara się poruszać umy-
sły, tak przez fałszywe wieści, jako też
i inne sposoby. Armia Francuzka zawsze
się godną siebie okaże, a wodzowie iey
wszelkie nieporządki uskromić potrafią. —
Z kwatery głównej w *Mediolanie* 15. *Ven-*
tose (5 *Marca*.)

W liście zaś pisany od tego Gene-
rała do G. *Serrurier*, znajduje się: „ W
tym momencie przybył jeden z moich
Adiutantów z *Rzymu*, zostawiwszy tam
wszystko w zupełnej spokojności. W
wojsku karność najsurowsza jest zacho-
wywana. Z strony *Neapolu* w powiatach
Kelletri i *Albani* było zgromadzenie zboj-

cow kontr-rewolucyjnych, G. *Murat* roz-
gromił ich, kilkaset trupem położywszy.
Drzewo wolności wszędzie jest postawio-
ne i wojska są kontente. — W *Mediolanie*
15. *Ventose* (5 *Marca*.)

Dyrektoryat pisał d. 8 *Ventose* list
następujący do Gen: *Berthier*.

Wyprawa, którą tak pomyślnie usku-
teczniłeś Obywatelu Generale, niesie z sobą
nadgrode podchlebną. Imie oswobodziciela
Capitolium, nie może być obojętne dla
Francuza. Do tej nadgrody, na którą spr-
awiedliwie zasłużyłeś, przez roztropność
w uzupełnieniu tego przedsięwzięcia, Dy-
rektoryat dodaje wyrażenie swego szcze-
gólniejszego ukontentowania.

(podpisano) *Merlin* Prezydent.

Wielka rada nasza, napisała dekret:
znoszący wszystkie Opactwa, dobra ich
są oddane pod zarządzanie Dyrektoryatu,
opatom dana będzie pensya, nie przeno-
szącą 1,000 liwrow. Jest także projekt
skassowania wszystkich Kapituł, kollegiów,
korporacyi duchownych &c. we wszystkich
krajach Rzpłtety Cisalpińskiej.

Listy ostatnie z *Rzymu* donoszą, że
większa część kardynałów w tym mieście
jeszcze będących, do Papieża pojechała.

Wojska Francuzkie z liczną artylle-
ryą przez *Ferrare* i *Bononię* marszerują
w kraie Rzpłtety *Rzymskiej*. — Z *Neapo-*
lu mamy wiadomość, że Ob. *Trouve* po-
dał note imieniem Rzpłtety Francuzkiej
żaląc się, że rząd faworyzuje bardzo An-
glików, tak dalece, iż okręt wojenny te-
go narodu, mając ekwipaż po większej
części z *Neapolitańczyków* składający się,
zabrał pod armatami tej stolicy dwa statki
Francuzkie. — Słychać, że Francuzi ma-
ją zamysł republikańzowania *Benewentu*,
na co dwro *Neapolitański* z nieukontento-
waniemby się zapatrywał.

GAZETY WARSZAWSKIEJ

Z WARSZAWY DNIA 3. KWIECZNIA 1798 R. WE WTOREK.

Od granic Austrii 24 Marca.

Stany Krolestwa Czeskiego ofiarowały Arcy Xciu Karolowi przez wdzięczność za odniesione w R. 1796 zwycięstwa i zachowanie Krolestwa tego od niebezpieczeństwa wojny, płacić corocznie 40,000 ryńskich. Arcy Xże oświadczył, iż przyjmie tę ofiarę z wdzięcznością, jeżeli w tym zezwolenie Cesarza nastąpi.

Między Neapolem i Wiedniem, kuryery bez ustanku biegną i słysząc, iż dwór Wiedeński wezwany jest za medytatora, dwór jednak Neapolitański czyni także przygotowania do obrony w potrzebie, i na żądania Francuzów zezwolić nie chce.

Papieżowi znajdującemu się w kraju Toskańskim, ofiarowano na mieszkanie miasto Prage. — Lecz niewiadomo, czyli to przyjął. — Mieszkający tu Nuncyusz jego zaczyna już sprzedawać konie swe i powozy.

Różgł ostatnich wiadomości z Konstantynopola, Porta nadzwyczajne wojenne czyni przygotowania i postanowiła zebrać armią z 600,000 ludzi składającą się. Wszystkie twierdze w Morei, a mianowicie te, które nad morzem adryatyckim leżą, do najwarowniejszego stanu są przeprowadzane, wydano oraz rozkaz do budowy 11 liniowych okrętów i wielu fregat.

Z Paryża 25 Marca.

G. Bérthier mający tu wkrótce przybyć, będzie Szefem sztabu generalnego armii Angielskiej. — Liczba wojska prze-

znaczonego na wyprawę przeciw Anglii ma więcej 300,000 wynosić, pierwszy oddział mający z różnych naszych portów wypłynąć, składa się z 110 tysięcy. Zdaje się być pewną rzeczą, że to przedsięwziętym zostanie w pierwszych dniach Kwietnia i pożytkować będziemy z pierwszego wiatru po burzach, przy porównaniu dnia z nocą zdarzających się zwycięstwach, a które przymuszają Angielskie eskadry, do powrotu do swoich portów.

Ob. Gallois powrócił z Anglii. — Zapewniają pisze jeden dziennik, że Dyrektoryat wydał rozkazy do wszystkich Ministrów Rzplitej będących w mocarstwach zagranicznych, ażeby się starali o uznanie Rzplitej Rzymskiej. — Z Rzymu ustąpić mają wszyscy Cudzoziemcy, nieprzyjaciele nowego porządku rzeczy, i agenci polityczni, którychby postępowanie podejrzeniu iakiemu podpadało. — Rzplita Cisalpińska ma wojska krajowego przeszło 19,000.

Z Tulonu piszą, że tam uzbrajają okręty z największym pośpiechem: *Le Guerrier*, *le Timoleon*, *le Peuple-Souverain*, każdy o 74 armatach, stoją w porcie na kotwicy wraz z *l'Orient* o 118 działach, *le Franklin* o 80, *le Spartiate* o 94 wkrótce także zupełnie uzbrojone będą.

Ob. Karol Hesse (z familii Xiążąt Rzeszy) przepowiada w swym dzienniku, że Francya nabędzie Malty, Sycylii a nawet i Egiptu.

Z Strazburga 17. Marca.

Koło konstytucyjnego naszego miasta zamknięte zostało przez rozkaz Dyrektoryatu. — Aresztowano tu kilka osob. — Porobione są wielkie przygotowania do obchodzenia wspaniałego święta samowładności ludu. D. 14. o 10 z rana i 20. minutach, małe trzęsienie ziemi uczuć się tu dało.

Od granic Szwajcarskich 17 Marca.

Rozbrojenie mieszkańców kantonu Berneńskiego uskutecznione zostało bez żadnego oporu. — Różne odezwy od Gen: *Schauenbourg* wydane, mają w celu utrzymanie spokojności powszechnej.

Proklamacya wydana w *Zurich* względem obięcia rządu przez Kommissyą z detowanych właścian złożoną, miała napis, „wolność, równość, sprawiedliwość, zgoda i zaufanie,„ Kommissyja ta prowincjonalna reprezentująca lud samowładny, ma w krotce mianować rząd tymczasowy, który zawiadywać będzie wszystkimi dyktaryami i kommissyami, aż do wprowadzenia nowej konstytucyi.

Wojska Francuzkie rozstawione są na kwaterach, korpus Gen: *Schauenbourg* w kantonie *Solothurn* i *Argau*, a G. *Brune* w reszcie kantonu Berneńskiego, w kantonie *Fryburg* kraju *de Vaud*. Pierwszy ma główną kwaterę w *Solothurn*, drugi w *Bern*. Potwierdza się, że Francuzi nie zajmą *Zurich*, *Lucern* i innych części Szwajcaryi. —

Wojsko Berneńskie zgromadzone przy *Thun*, rozeszło się, milicye do swych domow powrocily. — Nic się już nie sprzeciwia uskutecznieniu planu zrobionego przez rząd Francuzki. Kantony nawet, gdzie się wojska jego nie znajdują, zupełnie okazują powolność. *Schafhausen* wysłał deputowanych do *Bazylei* do Ob: *Mengaud*. Toż samo zrobił i kanton *Zu-*

rich, dla oświadczenia Ministrowi Francuzkiemu, iż przystaie na widoki Dyrektoryatu. — Wątpić prawie nie wypada, że plan konstytucyi Ob: *Ochs* będzie od całej Szwajcaryi przyjęty, a przynajmniej za zasadę służyć będzie. — Zgromadzenie narodowe Bazyleykie oświadczyło się na sessyi d. 15 za tym planem z niektórymi odmianami, stosownie do miejsca, zwyczajow i potrzeb kraju, między innymi rzeczami znaleziono, że władza wyk: miała moc za wielką, którą określić wypadało. Za kilka tygodni będą zwołane zgromadzenia pierwiastkowe w kraju Bazyleykim, dla przyjęcia nowej konstytucyi, tymczasem zaś postanowiono nic nie opuszczać, dla nakłonienia reszty Szwajcaryi, ażeby za takowym przykładem poszła.

Jakożkolwiek, ostatnie zdarzenia, smutne są dla Szwajcarow, tego przynajmniej są pewni, że kraj ich podziału żadnego nie dozna. Kraj *de Vaud*, o który się najbardziej obawiano, niezmiennie będzie częścią Rzeplitey Helwetow. Rzeczą jest godną uwagi, że patryoci najzapaleńsi tego kraju, okazali chęć być złączonemi z Szwajcaryą; iako i zgromadzenie jego narodowe.

D. 14 i 15 przeprowadzono przez *Bazyleę* 85 armat zabranych przez Francuzow Szwajcarom, mają być złożone w *Huningen*.

P. S. Gen: *Brune* wyjechał z *Bern* do *Rzymu*. Gen: *Schauenbourg* obiał kommendę wszystkich wojsk Francuzkich w Szwajcaryi.

Z Bazylei 17. Marca.

Minister Rzeplitey *Lemański* wczoraj oddał swe *credentiales*, zgromadzeniu naszemu narodowemu. To zgromadzenie wysłało Deputacyą, w ktorej się Ob: *Ochs* znajduje do Gen: *Schauen-*

bourg, z doniesieniem mu o przyjęciu konstytucji i prozbą, ażeby wojska Francuzkie do kantonu naszego nie były posyłane. Postanowiło także przesłać konstytucyą ministrowi Fr: *Taleyrand Perigord*, ażeby otrzymał potwierdzenie Dyrektoryatu, względem poczynionych w niej odmian.—Ob. *Mengaud* pisał do Obywatelow w *Argau*, ażeby się połączyli, dla uformowania kantonu *Argowii*, stosownie do projektu konstytucji Ob. *Ochs*.

Rozbrojenie mieszkańców tej części Szwajcaryi, którą Francuzi zaieli, ciągle przyprowadzane jest do skutku. Zbrojownie w *Bern* i *Solothurn* tak są napełnione, że inne domy na to oznaczyć musiano. W Arsenale w *Solothurn* znaleziono sztandary zabrane Xiążęciu Burgundzkiemu w bitwach przy *Nanci* i *Morat*, i przesłano je Dyrektoryatowi Paryżkiemu.

Od granic Włoskich do *Marca*.

Dyrektoryat Rzymski Cisalpiński, zaniósł zażalenie do rady młodszych, na rozsiewane różne fałszywe pogłoski i rządzone przez to zamieszanie: to było powodem radzie do ustanowienia wysokiej policyi i oznaczenia surowych kar na takowe osoby, które się wdają w spiski przeciw rządowi Rzymskiemu, z mocarstwami zagranicznymi w polityczne związki wchodzą, lub szkodliwe powieści rozgłaszają.

Powodem do takowego prawa, była niespokojność umysłów, szczególniej w częściach Rzymskiej dawniej do krajów Weneckich przynależących.

Rada młodszych uchwaliła, że żaden mieszkaniec krajów Rzymskiej lub syn jego, nie będzie przyjęty od Dyrektoryatu w charakterze Ministra zagranicznego mocarstwa.

Rząd tymczasowy Rzymski podał do wiadomości publicznej, że wszystkie u-

ządzenia władz konstytucyjnych, mają być ogłaszane w języku Włoskim, z napisem: „Wolność, równość, Rzeplita Rzymska.”

Dyrektoryat Mediolański, uwiadomił ministra stolicy Apostolskiej, przy Rzępcy Cisalpińskiej, iż urzędowanie jego skończyło się, lecz zostać może w kraju jako prywatna osoba stosownie do praw krajowych.

Stosownie do listów z *Bononii* pod d. 3. przechodziły przez to miasto ciągle wojska Francuzkie i Cisalpińskie w kray Papieżki zmierzając, wiele także amunicji transportowano.

Wszystkie kosztowne sprzęty w Kościele Portugalskim w *Rzymie* Francuzi zabrali.

Wojska Francuzkie od armii Włoskiej marszerujące do armii Angielskiej, odebrały rozkaz w *Chamberi*, powrócić znowu do Włoch.

Z *Genui* piszą, że z będącego tam wojska, 2000 ludzi d. 28 Lutego do *Mediolanu* pociągnęto, a d. 1. *Marca* przybyła straż przednia od armii z 30,000 składającej się, a z południowej Francji do Włoch powracającej.

Po oddaleniu się z *Rzymu* najprzód Gen: *Masseny*, a potem Gen: *Berthier*, Gen: *d'Allemagne* obiał kommandę najwyższą. Ten wraz z Gen: *Vial* kommandantem miasta i konsulami Rzymskimi, wydali różne proklamacye, dla zaspokojenia ludu i żołnierzy.

Kardynał *Somaglia* Vicarius Rzymski, w towarzystwie wielu Xięży, poszedł pieczo d. 27 Lut: po południu do wszystkich parafii z drugiej strony *Tybru*, w celu napomnienia ludu i zachęcenia go do spokojności i posłuszeństwa.

Dniem wprzody Konsulowie nakazali wszystkim mieszkańcom niespokojnych

części miasta, ażeby wszelką broń w 24 godzinach pod surowemi karami u konsulu złożyli. Postanowiono karę śmierci na wszystkich, którzyby z bronią w rękę napotkani byli, lub mową, pismem albo fałszywemi pogłoskami, zachęcali do zamieszania lub nieposłuszeństwa prawom Rzplitey, albo też żądali przywrocenia dawnego rządu.

Ostatnie wiadomości z *Rzymu* dochodzą do d. 3 *Marca*. Wszystko tam już było spokojnie. Dniem wprzody ogłoszono pismo Gen: d' *Allemagne* do Konsulów Rzymskich w treści takowej.

„Dyrektoryat wyk: Rzplitey Francuzkiej oświadcza, że wolny teraz lud *Rzymu*, będzie uważany jako przyjaciel ludu Francuzkiego.”

Tenże Generał podał do wiadomości publiczney następujący wyrok Dyrektoryatu Francuzkiego.

„Generał kommanderujący, użyje iak najszybciej najsilniejszych środków, dla utrzymania przyzwoitey karności wojenney, i ażeby ludowi Rzymkiemu na żadnych potrzebach nie zbywało.

„Dyrektoryat zakazuje zabierania z *Rzymu* iakiegokolwiek monumentu.”

Stosownie do rozkazow Gen: d' *Allemagne*, w całym kraju Rzplitey Rzymskiej, gwardya narodowa ma być ustanowiona. Co natychmiast ma nastąpić, i każda kompania wysła jednego deputowanego do *Rzymu* na wielki festyn federacyi, mający być d. 18 *Marca* obchodzony. —

Minister wojny Rzplitey Rzymkiej wydał także szczególną odezwę, wzywając obywatelów do uformowania korpusu woluntaryuszow z iazdy.

Konsulowie ogłosili, że wszyscy oficyaliści zostający w służbie, dawne swoje pensye odbierać będą, ci zaś, którzy

zostaną oddaleni, mają otrzymać dostateczne pensye.

Kardynał *Vicarius* wydał pismo Pasterskie do wszystkich duchownych, wzywając ich, ażeby zachęcali lud do posłuszeństwa nowym władzom.

Z *Wenecyi* 14. *Marca*.

Nowa organizacya w kilka dni podana będzie do wiadomości publiczney. *G. Wallis* zawsze się w *Padwie* bawi. Z okolic tego miasta *Cesarsy* wiele iazdy posłali ku *Weronie*, gdzie się znajduje znaczny korpus woyska i ten jeszcze codzień jest wzmacniany. Postawiono tu znowu *Lwa S. Marka* (herb *Wenecki*) — W woysku Francuzkim we *Włoszech* znaczne poruszenia spostrzegać można.

Z *Stuttgart* 16. *Marca*.

Magazyny *Austryackie* znajdujące się nad *Necker*, przeniesione zostały po nad *Dunay*.

Z *Munich* 15. *Marca*.

Xiąże *Dwoch Mostow* wraz z swoją małżonką przybył tu wczoraj wieczorem. Połączenie się Xiążąt domu *Palatyńskiego*, jest powodem do różnych domysłów.

Z *Kolonii* 18. *Marca*.

Kommissarz rządu *Rudler*, intro tu jest spodziewany, robią znaczne przygotowania na jego przyjęcie.

Z *Moguncyi* 21. *Marca*.

Uroczystość samowładności ludu obchodzona tu była z wielką wspaniałością. Liczna processya udała się o 10 z rana z domu miejskiego na dziedziniec zamkowy, gdzie wystawiono ołtarz wolności ozdobiony ambematami i napisami różnemi. Spiewano pieśni patryotyczne, a *O. Rudler* miał mowę stosowną do okoliczności.

Francuzi kazali wyciąć w lasach na prawym brzegu *Renu* 4,000 sztuk drzewa przeznaczonego do budowy statkow.

Z Raſtadt 15 Marca.

Legacya Cesarſka pięciu kuryerow wyprawiła w tych dniach do Wiednia. — Miniſtrowie Francuzcy donieśli takżę Dyrektoryatowi przez kuryera, o przyjęciu pierwszej zasady do pokoju.

Francuzka legacya oświadczyła, iż woſyka przed zawarciem pokoju, nie uſtąpią z prawego brzegu Renu.

Po przyjęciu zasady względem granic; Obywatela Treilhard pierwszy wielki dał obiad dla deputacyi Rzeszy.

Z Raſtadt 16 Marca.

Miniſtrowie Rzplitey Francuzkiej, podali wczoray Miniſtrowi Pełnomocnemu Cesarza, note następującą.

„Miniſtrowie Pełnomocni Rzplitey Francuzkiej, rozumieli zawsze, iż deputacya Rzeszy przekonana o potrzebie pewney i nieodmienney granicy między obydwojma Państwami, przychylił się otwarcie, i bez reſtrykcyi na żądanie, któremu nie można było zaprzeczać upornie, iak przez namiętność lub interes. Widzą z ukontentowaniem w Conclufum 9. Marca (19 Ventose,) którego kopię Miniſter Pełnomocny N. Cesarza przeſłał mi na dniu wczorayszym, iż nadzieia ich, omyloną nie zoſtała. Można więc teraz skutecznie nad szczęściem ludow pracować; zatrudniając się ciągle i bez zwłoki, odwróceniem na zawsze klęsk wojny przez prędką pacyfikacyę, ktorey pierwszym wypadkiem, będzie powrot woſyk do własnych granic.

Dla przyspieszenia tego wielkiego dzieła, trzeba nayprzed uſtanowić ſposob indemnizacyi ſtanow, które na lewym brzegu Renu kraie ſwe utraciły. Miniſtrowie pełnomocni Rzplitey Francuzkiej, znaydują ſasadę tey indemnizacyi w ſekularyzacyach.

Deputacya Rzeszy przekona ſię ła-

two, iż ſasada ta rownie ieſt potrzebna, iak ſasada przyjęta już względem granic. Zbyteczno byłoby, czynić tu uwagę, iż nie idzie w tym momencie o obrachowanie ſtrat wymagających indemnizacyi, ani o wyſzczególnienie obiektow mogących być w tym celu użytymi. Przyſtosowaniem prawidła iakowego wtedy dopiero zatrudnić ſię można, kiedy już ieſt dobrze uznane. — Wtedy dopiero, będzie można (używając własnych wyrazow deputacyi) udeterminować, czego potrzeba wypadnie, ſtoſownie do artykułow przyłączonych do Noty 3. Marca w ktorych niektore punkta mogą być wiſtocie przyjęte. W Raſtadt 25 Ventose (15 Marca) R. 6. Rzeplitey Francuzkiej.

(podpisy) Treilhard. Bonnier.

Dnia 17 Marca.

Dziſ, na 34tey ſeſſyi deputacyi, czytano note Miniſtra Pełnomocnego Cesarſkiego z przyłączoną odpowiedzią legacyi Francuzkiej. Poſtanowiono preſtać odpowiedź tę Seymowi do Kutyzbony i partykularnym Poſłom ſtanow Rzeszy. Deliberacya względem niey d. 19 t. m. zaczęnie ſię. Uchwalono takżę wezwać Miniſtra Cesarſkiego, aby potrzebne przedſięwzięto ſrzodki, z powodu nieprzyiacielſkich krokow i blokowania twierdzy Ehrenbreitſtein.

Dnia 18 Marca.

Oprocz wczorayszych decyzyi, uchwalono ieſzcze upraszać N. Cesarza o intereſſowanie ſię, aby twierdza Ehrenbreitſtein zoſtała przy Rzeszy.

Baron Bildt legitywał ſię wczoray w deputacyi, iako Miniſter Krola Szwedzkiego co do Pomeranii.

Dnia 20 Marca.

Deputacya Rzeszy naradzała ſię na ſeſſyi wczoray i dziſ względem oſtatniey

Noty Ministrów Francuzkich. Zapewniają, iż nie jeszcze w tej mierze nie udecydowano.

Względem twierdzy *Ehrenbreitstein* następujące Noty były zamienione.

Nota podana przez deputacyą Rzeszy Ministrówi Pełnomocnemu Cesarowskiemu

„ w *Rastadt* 17 Marca 1798. „

Minister Pełnomocny N. Cesarza, wyczyta z boleścią, w kopii noty podanej dziś przez partykularnego deputowanego Elektora Trewirskiego, o coraz większym niebezpieczeństwie twierdzy *Ehrenbreitstein*. Deputacya Rzeszy, nie może, nie wezwać iak najmocniej legacyą Cesarzką, nietylko do użycia, w ogólności wszelkich sposobow dla zapobieżenia, aby Rzesza tak wielkiej nie poniosła straty, ale i w szczególności do przesłania N. Cesarzowi iak nayprętszego o tym doniesienia z prozbą, aby w mądrości swey, raczył naykutecznieysze, przedsięwzając środki dla ocalenia tej twierdzy. Minister Pełnomocny Cesarzki pozna z innych przyłączonych tu pism, co względem tego deputacya seymowi doniosła.

Kopia noty podaney Ministróm Rzplitey Francuzkiej, przez Ministra Pełnomocnego Cesarz: w Rastadt 18 Marca 1798.

Kommandant *Ehrenbreitsteinu*, widzi się wystawionym od niejakiego czasu z powieszoną mu twierdzą, na takie z nim postępowanie, iak gdyby nie było zawieszenia broni, w ogólności, a w szczególności konwencyi formalnych, de data 24. Kwietnia i 10 Czerwca.

Niżey podpisany nie może iawniejszego o tym, dać dowodu Ministróm Pełnomocnym Rzplitey Francuzkiej, iak przyłączając 4. listy zamienione między Generałem Baronem *de Staader*, Pułkownikiem *Faber* kommandantem twierdzy, i Generałem kommanderującym *Hatry*, pod

datą 5. i 13 Stycznia 24 i 28 Lutego. W ostatnim z tych listow, Gener. *Hatry* przywodzi rozkaz zalecający mu koniecznie, nayściślejszą blokadę twierdzy, dla przeięcia dowozu do niej, radzi nawet kommandantowi opuścić ją z garnizonem.

Blokada w rzeczy samey nastąpiła, a most zwodzony utrzymujący komunikacyą między *Thal Ehrenbreitstein* i *Colblentz* wbrew wzwyz wyrażonym konwencyom, rozebrany został i postawiony przy *Neuwied*.

W takowych okolicznościach, które nie samowolnym rozkazom szefow wojskowych, ale wyrokiem formalnym rządu samego przypisać należy, niżey podpisany śpieszy z przesłaniem prozby do Ministrów Rzplitey Francuzkiej, aby w obiekcie tak sprawiedliwych zażaleń, podane zostały tłumaczenia, mogące przekonać Rzesze, iż jest jeszcze powód do polegania z ufnością na trwające traktaty, i że stan rzeczy w ciągu negocyacyi oznaczony zupełnym uleganiem, nie będzie codziennie naruszany i pogorszany. — Niżey podpisany ponawia zapewnienie wysokiey swey konsyderacyi. (podpis)

Hrabia *de Meternich*.

(Odpowiedź Ministrów Francuzkich w przyszłej gazecie umieścimy.)

Z *Madrytu* 28 Lutego. (z *Monitora*.)

Mowa miana na audiencyi przez nowego Ambassadorsa Francuzkiego *Ob. Truguet* sprawiła tu wielkie wrażenie, i przetłumaczona na język Hiszpański, w dworskiej tuteyszej gazecie była umieszczona. *Truguet* miał oprócz tego, oddać Krolowi list partykularny, od rządu Francuzkiego, w którym okoliczności wielkiej wagi mają być wytknięte.

Stan skarbu naszego jest smutny. Krol wezwał wszystkich Arcy-Biskupow, Biskupow, Opatow &c. ażeby złoto i sre-

bro w skarbie Krolewskim złożyli, wyiąwszy srebra Kościelne, ktore do obrządu religii koniecznie są potrzebne.

Stryi Xięcia Pokoju *Don Alvarez*, ktory do tychczas był Vice Guwernerem Xcia *Asturyi*, nominowany jest generalnym Gubernatorem *Estremadury*.

Z Semlina z 2 Marca.

Basza *Belgradu* mianowany jest tylko *Kaim Agam*, czyli Vice Gubernatorem.

Poprzednik jego będzie znowu Gubernatorem i z znacznym korpusem dla osadzenia *Belgradu* ciągnie.

Przed kilku dniami rozniesiono ogłoszke, że *Basmancsjoglu* przy *Sophia* był pobity, lecz dziś dowiadujemy się, iż owszem odniósł zwycięztwo niedaleko *Widdynu*, i znaczny korpus pod komendą *Kurt Baszy* zupełnie miał porazić.

Podług rozkazu P. Kamery Krolewskiej woyskowej i Ekonomiczney, wszystkie Dobra do Intendeocyow Krolewskich należące, przez publiczną Licytacją w Posfesyą Dzierżawną na 3 ciągle po sobie idące lata, to jest od 1go Czerwca r. b. aż do ostatniego Maja 1802. pufzczane być mają. — Dla Intendantury Łomnyskiej naznaczony jest Termin w Łomnach we Dworze na dzień 11 i 12. Kwietnia o godzinie 7. z rana. — Ofoby zatyłm życzące sobie Dobra w Dzierżawną Posfesyą pufzczac się mające uwiadomiają się, ażeby na terminie i mieysce wyrażone przybyły, końcem podania swych Propozycyi i przepatrzenia się trzema dniami przed terminem w Anzlagach i zainformowaniu się o kondycjach, w Warszawie d. 29. Marca 1798. — J. K. Mei do Licytowania dobr Domaniálnych wyznaczona Kommissya.

Edictal Citatio.

Von dem Justiz Magistrat zu Warschau sind alle diejenige, so an den Nachlas der fayne fabrikant Carl Emanuel Wolffschen Eheleute, worüber, wegen Unzulänglichlichkeit deselben, der Concurs eröffnet worden und welcher hauptsächlich in baaren Geldern und liegenden Gründen bestehet, einige Forderung und Anspruch zu haben vermeinen, öffentlich dergestalt vorgeladen worden, das sie binnen drey Monaten, ihre forderungen mündlich oder schriftlich anzeigen, auch ihrer Anmeldung die abschriften derer Urkunden, worauf sie sich gründen, beilegen; hiernächst aber in dem angesetzten Liquidations Termin den 2. Junius 1798. Vormittags um 9. Uhr vor unserm Deputirten Herrn Afsefsor Voigt sich in Person oder durch zulässige Bevollmächtigte stellen, den Betrag und die art ihrer Forderungen umständlich angeben, die Documente, Briefschaften und übrigen Beweismittel, womit sie die Wahrheit und Richtigkeit ihrer Ansprüche zu erweisen gedenken, urschriftlich vorlegen und anzeigen, das nöthige zum Protocoll verhandeln und alsdann die gesetzmäßige anfeztung in dem abzufassen den Erstigkeits Urteil, dagegen bei ihrem Ausbleiben und unterlassener Anmeldung ihrer Ansprüche gewärtigen sollen, das sie mit allen ihren forderungen an die Masse werden pracludiret und ihnen deshalb wider die übrigen Gläubiger ein ewiges Stillschweigen werde auferlegt werden. Uebrigens werden denjenigen Gläubigern, welche durch gesetzliche Ursachen an der persöhnlichen Erscheinung gehindert worden und denen es hieselbst an bekanntschaft feh-

Od Magistratu Sprawiedliwości Miasat Warszawy, zapozywają się wszyscy iakiekolwiek Prawa i pretensye do majątku niegdy Szl: Karola Emmanuela Wolffa Fabrykanta Faiansu, nayszczegolniey w gotowiznie i dobrach stojących składającego się mający, do ktorego z przyczyny niewystarczaiącey Malsy konkurs podniesiony został, iżby się w przeciagu trzech miesięcy z swemi pretensyami słownie lub na pismie zgłosili, a przy takowym zgłoszeniu się kopie Dokumentow tych, na których się oneż gruntuą przyłączyli, przytym iednak, aby się na wyznaczonym terminie Likwidacyi dnia 2go Czerwca R. 1798. o godzinie otey z rana przed Deputowanym naszym JP. Afsefsorem Voigt osobiscie lub przez dopuszczonych Plenipotentow stawili, summy i gatunek swych pretenzy z okolicznosciami podali, dokumenta korrespondencye i inne srzodkuiące dowody, ktoremiby rzetelnosc swych pretenzy dowiesć rozumieli, w oryginałach złożyli i okazali, potrzebne do Protokułu przyłączyli i oraz stosownego do Prawa w ferować się mianym dekrete, swych pretenzy rozklasyfikowania oczekiwali. Przeciwnie zaś gdyby nie stanęli i pretenzy swych likwidować zamiedbali, spodziewać się mają, iż w swych Pretensyach do Malsy mianych upadną i wieczne im milczenie, przeciwko innym kredytorom nakazane zostanie. — Wreszcie kredytorom tym, ktorzyby dla zbyt odległego mieysca lub iakowych Prawnych przyczyn, osobiscie stanąć nie mogli lub też zniomosci tu w Warszawie nie mieli, proponują się Justiz Kommissarze JPP. Reiteiner, Kohlheim, Rincke, Drews

let, die Justiz Commissarien Herrn Resteiner, Köhlheim, Rincke und Wlokka angewiesen, wovon sie sich einen wählen und denselben mit information und Vollmacht versehen können, wornach sich also sämtliche Gläubiger des vorgedachten sayance Fabricant Wolfschen Eheleute zu achten haben. Warschau den 19. December 1797. — Der Justiz Magistrat.

Citatio Edictalis.

Von dem Magistrat zu Kempen werden hierdurch alle diejenigen, welche an den Nachlass der hieselbst verstorbenen ehemaligen Posthalterin Mariana, Magdalena verw: Stempelgeb: Weyrauch und ihres Sohnes, des gleichfalls verstorbenen Posthalters Johann Gottfried Stempels, worüber der erbschaftliche Liquidations — Proces eröffnet worden, einige Forderungen und Anspruch zu haben vermeinen, öffentlich dergestalt vorgeladen, daß sie binnen 9. Wochen ihre Forderungen mündlich oder schriftlich anzeigen, auch ihrer Anmeldung die Abschriften derer Urkunden, worauf sie sich gründen beilegen, hiernächst aber in dem angesetzten Liquidations Termin d. 30. May dies: Jahr: vormittags um 9. Uhr vor hiesigem Magistrat sich in Person oder durch zulässige Bevollmächtigte stellen, den Betrag und die Art ihrer Forderung umständlich angeben, die Documenta, Briefschaften und übrige Beweismittel, womit sie die Wahrheit und Richtigkeit ihrer Ansprüche zu erweisen gedenken, schriftlich vorlegen und anzeigen, das Nöthige zum Protocoll verhandeln und alsdenn die gesetzmäßige Ansetzung in dem abzufassenden Erstgickts, Urtheil, dagegen bei ihrem Ansbleiben und unterlassener Anmeldung ihrer Ansprüche gewärtigen sollen, daß sie aller ewtanigen Vorrechte verlustig erklärt, und mit ihren Forderungen nur an dasjenige was nach Befriedigung der sich meldenden Gläubigern, von der Masse noch übrig bleiben möchte, verwiesen werden sollen. Uebrigens werden diejenigen Gläubigern, welche durch gesetzliche Ursachen an der persönlichen Erscheinung gehindert werden und denen es hieselbst an Bekantschaft fehlt, an den Königl. Justiz Commissarius Sassadius zu Wartenberg, oder den Herrn Polcey Burgermeister Rumpel hieselbst, verwiesen, welche sie mit Information und Vollmacht dann zu versehen haben. Wornach sich also sämtliche Gläubiger der Mariana Magdalene verw: Stempelgeb: Weyrauch und des Johann Gottfried Stempel zu achten haben. Magistrat zu Kempen d. 28. März 1798.

Na Instancją Magistratu Miasta Mońrungen w Prusiech wschodnich zapożywa się Córka niegdys Jakuba Grabowskiego, szewca w wspomnionym mieście zmarłego, Marianna Grabowska, dawniey u tuteyszego Perukarza Grabowskiego w edukacyi zostająca, ażeby się naydaley aż do 10. Kwietnia 1798 w Kancellaryi na Ratuszu Starey Warszawy, dla odebrania Sukcesyi z legitymacją dostateczną stawila; a w przypadku nie stawienia się sukcesya iey iako bonum vacans Ekiufowi oddana będzie. Dan w Warszawie dnia 20. Marca 1798 roku.

Prezydent, Dyrektor, Radey i Afesessorowie Magistratu.

i Wlokka, z których sobie jednego obrać i tegoż dostateczną informacją i Plenipotencją opatrzyć mogą. Podług czego wszyscy kredytorowie wzywz wzmiankanego Wolffa Fabrykanta Faiansu sprawować się mają. Działo się w Warszawie dnia 19. Mca Grudnia 1797. — Magistrat Sprawiedliwości.

Magistrat Miasta Kempna publicznie pozyna tych wszystkich, którzy iakązkolwiek pretensją mają do pozostałego majątku s. p. Maryi Magdaleny Stemplovey rodzoney z Weyrauchow Poczte przedtym tuteyszą trzymającą i syna iey, który po niey zmarł Jana Godfryda Stempla po niey Poczte trzymającego tuteyszą, ponieważ Proces liquidacyi dla ich kredytorow ułożony, a to tym sposobem wzywamy, żeby od Daty niniejszey w ciagn dziewięciu niedziel pretensye swoje uskutecznił listownie oświadczyli, a meldowaniu swemu oraz kopią dokumentow, w których się pretensye ich funduia dołożyli, a potom w wyznaczonym terminie Liquidationis, dnia 30. Maja roku bieżącego, przed południem o godzinie 9. przed tuteyszym Magistratem osobicie, czyli przez prawny Plenipotenta się stawili, sumę i sposob Pretensyi swoiey zupełnie podać, Dokumenta i Listy i inne sposoby dowodnie, ktoremiby wagę i pewność Pretensyw swych dowiesć mogli, dokumenta złożyć i pokazać, potrzebne do protokolu podać, a potom rozsądzenia prawnego czyli Dekretu oczekiwali; w przypadku niestawienia się, i w zaniebdaniu odgłoszenia się z pretensją swoią spodziewać się mogą, że Prerogatywy swe utracą i pretensye ich, z tego tylko zaspokoione być mogły, co się po zaspokoieniu wszystkich kredytorow, odgłoszonych, zostanie z masy. Ci zaś kredytorowie, ktorzyby przez prawne i ważne przyczyny w stawieniu się osobicie zatrzymani byli i ktorzy tu zniomosci zadney nie mają, mogą się udać do Kommissarza Justicyi JP. Salsadiusza w Szycowie, albo do Pana Polcey Burmistrza Rumpla tu w miejscu będącego, ktorych tedy zainformować i Plenipotencją opatrzyć powinni. Podług tego wszyscy Kredytorowie, Maryi Magdaleny Stemplovey rodzoney z Weyrauchow i Jana Godfryda Stempla zachować się pawinni będą. Magistrat Miasta Kempna dnia 28. Marca 1798.